

Bohoslužba 6. augusta 2023

Aj reč je skutok

Piesne: 119,1 119,2-4 554 277

Suma: Mt 12,36-37 „Hovorím vám však, že v deň súdu sa ľudia budú zodpovedať za každé prázdne slovo, ktoré vyrieknu. Na základe svojich slov budeš ospravedlnený a na základe svojich slov budeš odsúdený.“

Lekcia: Jk 3,1-12

¹ Bratia moji, nechcete mnohí byť učiteľmi, veď viete, že budeme prísnejšie súdení. ² Všetci sa totiž v mnohom prehrešujeme. Ak sa niekto neprehrešuje slovom, je dokonalý muž, schopný udržať na uzde aj celé telo. ³ Keď koňom dávame do papule zubadlá, aby nás poslúchali, usmerňujeme tým aj celé ich telo. ⁴ Alebo si predstavte aj lode: Hoci sú také veľké a ženú ich prudké vetry, usmerňuje ich celkom malé kormidlo, kamkoľvek chce kormidelník. ⁵ Tak aj jazyk je síce malým údom, ale dokáže veľké veci. Pozrite: Aký malý oheň, a aký veľký les zapáli! ⁶ Aj jazyk je oheň, svet neprávnosti. Medzi našimi údmí je zasadený ako ten, čo poškvŕňuje celé telo a rozpaľuje kolobeh života, sám podpaľovaný peklom. ⁷ Všetky druhy divej zveri aj vtákov, plazov a morských tvorov môže skrotiť človek a aj skrotil, ⁸ ale jazyk, toto nepokojné zlo, plné smrtiaceho jedu, nik z ľudí nemôže skrotiť. ⁹ Ním dobrorečíme Pánovi a Otcovi a ním preklíname ľudí, stvorených na Božiu podobu. ¹⁰ Z tých istých úst vychádza dobrorečenie i kliatba. Bratia moji, nemá to tak byť! ¹¹ Vari z jedného prameňa tým istým otvorom vyviera sladká aj horká voda? ¹² Bratia moji, môže azda figovník rodiť olivy alebo vinič figy? Ani slaný prameň nemôže vydať sladkú vodu.

Modlime sa:

Nebeský Otče, ďakujeme, že stojíš pri nás, že nás vedieš a vychovávaš vo viere. Sme Ti vďační za možnosť stretávať sa pred Tvojou tvárou a tešiť sa z toho, že Ťa poznáme a môžeme hľadať Tvoju vôľu, ktorú nám zjavuješ vo svojom slove. Nech je nám aj dnes k požehnaniu toto pobudnutie v svätosti Tvojho chrámu.

Pane náš, prosíme, odpusť nám, že sme takí, akí sme; preto pred Tvoju tvár prichádzame aj s našimi previneniami, výčtkami svedomia a všeličím, čo nám spôsobilo ťažkosti, kde sme zlyhali a neobstáli. Pre svoje milosrdenstvo nám daj prežívať radosť z odpustenia a zmierenia s Tebou. Prosíme Ťa, pomôž nám hľadiť tak dopredu, že sa sústredíme na to, čo je skutočne dôležité a Tebe milé.

Nech sa naše srdce pred Tebou otvorí, aby ako ten lekár najvyšší si nás mohol liečiť a splnomocniť k životu a správaniu, ktoré máš rád a za ktoré sa nemusíme hanbiť. Daj nám vnímavého ducha, pozorné srdce a pôsob v nás svojím Duchom

svätým. Nech toto naše pobudnutie pred Tvojou tvárou dostane zmysel, aby nás nadchlo k dobrým veciam, v ktorých sa vieš osláviť. Pre Pána Ježiša Krista Ťa prosíme, vypočuj nás. *Amen*

„Nech z vašich úst nevyjde nijaké zlé slovo, ale iba dobré, na budovanie, kde treba, aby počúvajúcim prinášalo milosť.“ (Ef 4,29)

Milí Bratia a milé Sestry!

Dnešnej kázni by sme mohli kľudne dať názov: **Aj reč je skutok**. Apoštol Jakub kladie veľký dôraz na význam skutkov z viery, podľa ktorých možno spoznať Božie deti. Vyslovene zdôrazňuje, že viera musí byť viditeľná a kontrolovateľná práve v skutkoch, ktoré ju potvrdzujú. Viera, za ktorou nie sú žiadne skutky, je mŕtva a nie je teda vierou. A v tomto zmysle aj správna reč je prejavom viery – čiže je skutkom, ktorý vieru potvrdzuje. Ale musí to byť reč správna a aj skutky musia byť z viery. Hocijaká reč, a zvlášť „zbožná“, pátosová, zbožnostkárka nie je vhodná, vieru nepotvrdzuje, ale skôr spochybňuje. Kde chýbajú skutky, ktoré by vieru potvrdili, tam je problém. *Ak sa viera nedokazuje skutkami, sama osebe je mŕtva.*

O Abrahámovi sa dá povedať: *Jeho viera spolupôsobila s jeho skutkami a zo skutkov sa viera stala dokonalou. (Jk 2,17.22)* Však aj Abrahám bol ospravedlnený z viery tak, že jeho viera sa prejavila v skutku, a to v skutku poslušnosti. Totiž vtedy, keď bol ochotný ísť, aby podľa Božieho príkazu obetoval svojho syna. Vtedy ho Hospodin vyhlásil za spravodlivého.

Preto chce apoštol, aby adresáti jeho listu pochopili, že viera a skutky patria spolu a aby vedeli, že bez overujúcich skutkov ich viera môže byť spochybniteľná. Ved' skutky Bohu milé naznačujú, že ten človek je v obecnstve s Ním a preto mu záleží na tom, aby hľadal Božiu vôľu.

Keď Jakub ukončí túto tému, vtedy prechádza na problémy jazyka. Totiž jazyk, ako prioritný nástroj reči je veľmi dôležitý. Však bez reči by sme sa len ťažko dorozumievali. Ako zle je tomu človeku, ktorý nevie rozprávať alebo jednoducho nevie vyjadriť svoje myšlienky, pocity, túžby a to všetko, čím by sa s ostatnými rád podelil. Ako zle je človeku, ktorý nevie narábať so slovami a nenachádza ten správny výraz, ktorým by vyjadril, čo chce povedať.

Na druhej strane máme skúsenosti s tým, koľko škody napácha jazyk. *Aký malý oheň, a aký veľký les zapáli!* – píše aj Jakub. Keď človek niečo vypustí z úst, ani si neuvedomí, akú spúšť to môže zanechať. Totiž aj tu platí, ako na mnohých iných miestach, že to dobré, čo Boh dal človeku, človek často používa na zlé. A tak aj jazyk nielen hladká, potešuje, povzbudzuje či spôsobuje radosť, ale vie krivdiť, raniť, spôsobiť bolesť, dokonca aj zabíjať. Tým sa stane reč skutkom, ktorý má ďalekosiahle

dôsledky. Totiž vôbec nie je jedno, či tieto skutky vieru potvrdzujú alebo sponchyňujú; či z našich úst vychádzajú pravé alebo falošné slová, reči.

Milí Bratia a milé Sestry! Jakub však v súvislosti s previneniami jazyka hovorí o dvojakom následku. My sme zvykli hľadiť iba na jeden. Na ten, ktorý som aj spomenula, že koľko škody napácha náš jazyk. Ako veľmi vie narušiť a nakaziť život iných okolo nás. Určite všetci poznáme konkrétne prípady na to, kedy jediná nevhodná poznámka dokázala napáchať škody až s fatálnymi následkami pre život toho, o kom odznela. Veru, slová dokážu aj zabíjať. Ohováranie a klebety sa správajú tak, ako páperie, ktoré rozniesol vietor. Potom už sa nedajú jednotlivé pierka zozbierať.

Všimnime si však, že Jakub ani tak nehovorí o tomto, ako skôr o škodách, ktoré si spôsobíme sami sebe. Veď píše: *„Aj jazyk je oheň, svet nepravosti. Medzi našimi údmi je zasadený ako ten, čo poškvŕňuje celé telo a rozpaľuje kolobeh života, sám podpaľovaný peklom.“* O čom to hovorí? O tom, že jazyk je časťou tela, ktorá dokáže celé telo zapáliť. Čiže upozorňuje na to, že svojou rečou človek znečisťuje a rozpaľuje predovšetkým sám seba. Na to veru veľmi nemyslíme, avšak naše skutky majú aj spiatočné následky, ktoré sa na nás vrátia ako bumerang. Kiežby aspoň tento fakt bol takou sebeckou motiváciou pre nás k tomu, aby sme sa vyhýbali nevhodným rečiam preto, aby sme si neublížili!

Apoštol Jakub sa venuje tejto téme tak hlboko, až dôjde k takému vyjadreniu, že *ak sa niekto neprehréšuje slovom, je dokonalý muž, schopný udržať na uzde aj celé telo.* Také niečo však neexistuje, povieme si – a právom. Avšak nakoľko apoštol píše, že jazyk žiadny človek ne(s)krotí – avšak že nemá to tak byť, tak nás to nutká k tomu, aby sme sa s týmto stavom len tak nezmierili. Teda napriek tomu, že náš jazyk je taký, snažme sa ho zadržať, mať na uzde – už aj kvôli sebe.

Milí Bratia a milé Sestry! Mám za to, že práve k tomu nám môže poslúžiť usmernením aj biblický verš, apoštolove napomenutie, ktoré som prečítala ako náš text: *„Nech z vašich úst nevyjde nijaké zlé slovo, ale iba dobré, na budovanie, kde treba, aby počúvajúcim prinášalo milosť.“* Nijaké zlé slovo... Slovo, reč má spájať, vytvárať kontakty, spojenie a tiež budovať. Je smutné, keď oproti tomu jazyk ničí a kazí. Musím ale povedať, že preklad „zlé slovo“ je veľmi jemný. Ten pôvodný výraz v gréčtine Nového zákona má oveľa hlbší význam: je to niečo nielen svojou kvalitou zlé, ale už vo svojej podstate *zhnité, hnusné, skazené, nepoužiteľné.*

Takáto „zlá“ reč neodzníe preto, lebo je potrebná aby priniesla počúvajúcim milosť. Čo je skazené, zhnité, ak je to napr. jedlo, neponúkame nikomu, ani my to nekonzumujeme. Avšak žiaľ, ak ide o takéto reči, tak my ich bohužiaľ predsa často podávame ďalej. A ako skazené jedlo otrávi telo, podobne pôsobí aj zkažená reč - otrávi srdce, zmýšľanie a správanie sa toho druhého. Preto je to pre nás aj výzva:

máme byť na pozore, aby sme svojimi rečami nešírili skazu a neotrúvili atmosféru i život svoj aj druhých.

Zároveň však apoštol nás varuje aj pred tým, aby sme zbytočne rozprávali, tj. tárali, alebo (v češtine) tlachali, myslí sa tým: kecať jedno na druhé. Dokonca Pán Ježiš to povedal veľmi zreteľne: *Hovorím vám však, že v deň súdu sa ľudia budú zodpovedať za každé prázdne slovo, ktoré vyrieknu. Na základe svojich slov budeš ospravedlnený a na základe svojich slov budeš odsúdený.*” Koľko zbytočných slov a rečí opúšťa naše pery. Zafažujeme nimi ostatných. Je veľmi vzácne nájsť človeka, ktorý nehromadí slová, ale málo slovami dokáže povedať, to čo chce: stručne a rozumne

Teraz pri čítaní knihy Jóbovej máme pred sebou aktuálne príklad toho, kedy zbytočné slová rania, spôsobujú bolesť a krivdu. Jóbovi priatelia *„sa stretli, aby mu išli prejavíť sústrasť a potešili ho. Keď ho zazreli z diaľky, ani ho nespoznali. Vtedy nahlas zaplakali, všetci si roztrhli šaty a vyhadzovali prach, aby im padal na hlavu. Nato si sadli k nemu na zem a bez slova sedeli sedem dní a sedem nocí, pretože videli to veľké trápenie*”. Sedeli bez slova sedem dní, ale aj svojou mlčanlivosťou povedali toho najviac, čo sa dalo. Bola to doslova nemá, ale úprimná sústrasť, hlboký súcit. Avšak, keď začali hovoriť, i keď úmysel bol dobrý, ale čo potom povedali, zďaleka nebudovalo a počúvajúcemu neprinášalo milosť. Bolo by bývalo lepšie, keby boli zostali aj naďalej ticho.

Koľkokrát aj my zistíme, že veru škoda, že sme nemlčali, že sme sa neovládali a prehovorili, lebo sme skomplikovali situáciu sebe i tomu druhému, alebo spôsobili sme si problém ako požiar. *„Aký malý oheň, a aký veľký les zapáli!”* Veď to, čo odznelo, sa stiahnuť nedá, môžeme to vysvetľovať, zjemňovať, ale odznelo to.

Milí Bratia a milé Sestry! Bez toho, aby sme zbytočne kopili slová, vráťme sa k apoštolovej rade. Povzbudzuje nás k tomu, aby naša reč bola obsažná a prinášala milosť, požehnanie počúvajúcim. Aké by bolo dobré, keby sme sa nemuseli rmútiť nad našimi zbytočnými alebo škodlivými rečami. Keby naše slová mohli byť balzomom, potešením. Keby sa stali takým skutkom, ktorý aj pred Pánom obstojí. Má to jednu podmienku: totiž nie je jedno, aký je obsah nášho srdca. Ježiš hovorí: *„Lebo ústa hovoria to, čím je naplnené srdce”*. (Mt 12,34) Sami od seba sme schopní len toho, čo je v nás. Priznáva to trpkó aj prorok Jeremiáš: *„Nadovšetko klamlivé je srdce, je nenapraviteľné, kto sa v ňom vyzná?”* (Jer 17,9)

Preto srdcu nepomôže náprava, žiadna ľudská „klapka“, ktorou by sme zavreli náš jazyk ako nejaké nebezpečné zviera do klietky. Skutočný liek na naše klamlivé srdce je len jeho totálna zmena: radikálna obnova – tj. potrebujeme nové srdce, také, v ktorom panuje Ježiš Kristus. Také, ktoré naplní On. Ak od Neho budú pochádzať aj slová, ktoré budú opúšťať naše pery, budú to zdravé, liečivé slová – ale bude to platiť len v prípade, že budeme a zostaneme v obecenstve s Ním. Vtedy

môže byť viditeľné na nás, že patríme Jemu, ak aj naše slová budú potvrdzovať našu vieru – stanú sa skutkom. Čím menej slovami čím viacej povedať, rozdávať skutočné hodnoty – aké by to bolo dobré. Nech nám k tomu Pán pomáha tým, že nás vyučí byť ticho a dávať Mu čím väčší priestor v našom živote, aby v nás panovala Jeho láska a uplatňovala sa Jeho vôľa. Kiež by sa to prejavilo aj v našich slovách, aj v našom mlčaní. Tak by bolo skutočnosťou, že sme nehovorili nadarmo a nešírili prázdne reči, ale mohli sme svojim ústami sprostredkovať milosť, ktorú sme aj sami spoznali a ktorá je základom našej prítomnosti i večnosti. *Amen*

Modlime sa:

Pane Ježišu Kriste, s hlbokou pokorou Ti vyznávame, že sme veľmi ďaleko od toho, aby naša reč prinášala požehnanie, uzdravenie a zmierenie. Skutočne si so zahanbením priznávame, že sa veľa krát previníme práve tým, že nevieme mlčať alebo naše slová sú zbytočné, útočné, táravé a iba krivdíme nimi. Koľkokrát sme nimi zahanbili a ponížili iných, aj našich milovaných, a nakoniec sme si narobili hanbu a bolesť aj sebe. Vidíme to, priznávame si to, a s ľútosťou aj vyznávame to. Sami z vlastných síl sa však nedokážeme zmeniť. Preto s veľkou pokorou prosíme: Zmiluj sa nad nami.

Prosíme Ťa o obnovu srdca, srdce čisté stvor v nás a naplň nás svojou láskou a prítomnosťou, aby si nás mohol mať za užitočné, požehnané nástroje pre dobro v živote tých, medzi ktorých si nás postavil. Uč nás mlčať, keď máme byť ticho a povedať to, čím si nás poveril, keď máme hovoriť. Múdrostou a vedením svojho Ducha nás obdaruj.

Ďakujeme, že ešte stále o nás stojíš, nevzdal si sa toho, že by si nás obnovil, aby sa naše spoločenstvo s Tebou prehĺbilo. My na to nemáme, avšak ďakujeme, že Tvoja je všetka moc. Dokážeš aj naše srdcia premeniť a naplniť svojou bytosťou, aby sme skutočne žili a jednali Tebou vedení. Chceme Ťa oslavovať svojím životom.

Prosíme za tých, ktorí potrebujú najviac jemnosti a pozornosti. Ktorí sú v duchu a srdcom zranení, plačúci, nemocní, opustení, sklamaní alebo hľadajúci ľudia – aj kvôli nám a našej hrubosti. Kiež by sa stretli s takými svedectvami, ktoré im pomôžu nájsť u Teba pokoj a potešenie. Kiežby sme mohli byť pre nich nakoniec aj my užitoční. Pomáhaj nám preto žiť, hovoriť, konať podľa Tvojej vôle. Ovládaj naše srdce, naše údy, a teda aj náš jazyk. Pre Tvoju milosť prosíme, vypočuj nás. *Amen*